

ОДИТЕН ДОКЛАД НА СМЕТНАТА ПАЛАТА № 0400314925

за извършен финансов одит на консолидирания годишен финансов отчет на
Община Гърмен за 2024 г.

София, 2026 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на съкращенията	3
Част I. Докладване относно одита на консолидирания финансов отчет	4
Квалифицирано мнение	4
База за изразяване на квалифицирано мнение.....	4
Правно основание за извършване на одита	9
Отговорности на ръководството за консолидирания финансов отчет.....	10
Отговорности на Сметната палата за одита на консолидирания финансов отчет	10
Част II. Докладване във връзка с други законови и други отговорности – други констатации при одита на консолидирания финансов отчет	11
Коригирани неправилни отчитания.....	12
Съществени недостатъци на вътрешния контрол	15
Приложение № 1 Опис на одитните доказателства	16

Списък на съкращенията

ГФО	Годишен финансов отчет
ДДС	Дирекция „Държавно съкровище“ към МФ
ДСД	Други сметки и дейности
ДМА	Дълготрайни материални активи
ЗВОПС	Закон за вътрешния одит в публичния сектор
ЗПФ	Закон за публичните финанси
ЗСч	Закон за счетоводството
ИСО	Информационна система за общините
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройство
МФ	Министерство на финансите
МСВОИ	Международни стандарти на върховните одитни институции
НДА	Нефинансови дълготрайни активи
РД	Работен документ
СБО	Сметкоплан на бюджетните организации
СЕС	Сметки за средства от Европейския съюз
ТГС	Програма за трансгранично сътрудничество
СМР	Строително-монтажни работи
СчП	Счетоводна политика
УВЕ	Удостоверение за въвеждане в експлоатация
УПИ	Урегулиран поземлен имот
НСС	Национален счетоводен стандарт
ОбА	Общинска администрация
ЕС	Европейски съюз

ДО
Г-ЖА РАЯ НАЗАРЯН
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
51-О НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
Г-Н ФЕИМ ИСА
КМЕТ НА ОБЩИНА ГЪРМЕН

Част I. Докладване относно одита на консолидирания финансов отчет

Квалифицирано мнение

Сметната палата извърши финансов одит на консолидирания годишен финансов отчет на Община Гърмен, състоящ се от консолидиран баланс към 31 декември 2024 г., консолидиран отчет за приходите и разходите, консолидиран отчет за касовото изпълнение на бюджета, сметките за средствата от Европейския съюз и сметките за чужди средства за годината, завършваща на тази дата, както и приложение към консолидирания финансов отчет, включително пояснения за прилаганата счетоводна политика.

Сметната палата изразява мнение, че с изключение на ефекта от въпросите, описани в раздел *База за изразяване на квалифицирано мнение* от настоящия доклад, приложеният консолидиран годишен финансов отчет дава вярна и честна представа за консолидираното финансово състояние на Община Гърмен към 31 декември 2024 г. и за нейните консолидирани финансови резултати от дейността и консолидираните ѝ парични потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с приложимата обща рамка за финансово отчитане в публичния сектор, която се състои от стандартите, указанията и сметкоплана по чл. 164, ал. 1 и 3 от Закона за публичните финанси.

База за изразяване на квалифицирано мнение

При одита на приложения консолидиран годишен финансов отчет Сметната палата констатира следните неправилни отчитания:

1. При извършените одитни процедури за потвърждаване оценката на нефинансовите дълготрайни активи (НДА), в Община Гърмен е установено¹:

1.1. В т. 2.7 от Раздел IV „Периодични и годишни отчети“ от Счетоводна политика на общината е определено *„преглед за обезценка/преоценка се извършва най-малко веднъж на три години. Община Гърмен ще прилага стъпаловиден подход при извършване на прегледа за обезценка и преоценка на ДМА“*.

Допуснато е със СчП на Община Гърмен да не е възприет еднозначен подход за оценка след първоначално признаване на нефинансовите дълготрайни активи, което е в несъответствие с указанията на министъра на финансите, дадени с т. 16.23 от ДДС № 20

¹ Одитно доказателство № 02

от 2004 г., съгласно които, по отношение на оценките след първоначално признаване на ДМА, са приложими разпоредбите на НСС 16 „Дълготрайни материални активи“:

- т. 7.1 (препоръчителен подход, който изисква след първоначалното признаване на актива същият да се отчита по цена на придобиване, намалена с начислените амортизации и *натрупаната загуба от обезценка*), и

- т. 7.2 допустим алтернативен подход, като ако съществуващите ДМА са с очевидно нереално занижени или завишени отчетни стойности, се извършва корекция на стойностите им, а резултатът от извършената преоценка (положителна или отрицателна) се осчетоводява като надоценка или подоценка по сметките от група 78 „Увеличение/намаление на нетните активи от преоценка“.

Липсата на еднозначно определен подход за оценка на НДА след първоначално признаване в СчП не позволява на одитния екип да потвърди твърдение за вярност „оценяване“ на признатите в баланса НДА.

Не са спазени указанията на министъра на финансите, дадени с т. 16.23 от ДДС № 20 от 2004 г., във връзка с т. 61 от ДДС № 20 от 2004 г. по отношение подходите за оценка след първоначално признаване на ДМА, като в рамките на бюджетното предприятие могат да се използват двата подхода, като за даден клас активи следва да се прилага един от тях, както и изискването първостепенните разпоредители да осигурят необходимите предпоставки за прилагането на указанията на министъра на финансите, както и да организират процеса по разработване и съгласуване на унифицирана счетоводна политика в рамките на цялата си система от подведомствени разпоредители.

Допуснатото несъответствие е оценено по характер.

1.2. При извършения финансов одит на ГФО за 2023 г. са установени следните неправилни отчитания:²

Със Заповед № 852 от 22.11.2023 г. на кмета на Община Гърмен е назначена комисия, която „да извърши преоценка на преактувани имоти, като се определи справедливата им стойност“. Извършен е частичен преглед за преоценка на 631 броя преактувани през 2023 г. имоти - общинска собственост, на стойност 4 655 030 лв., като за останалите активи - земи, гори и трайни насаждения, признати в отчетността на общината към 31.12.2022 г. не е извършен преглед.

Съгласно СчП на Община Гърмен, при прегледа за оценка след първоначално признаване на нефинансовите дълготрайни активи (НДА) се прилага стъпаловиден подход, съгласно който през 2023 г. подлежат на преглед поземлените имоти, признати по сметка 2201 „Земи, гори и трайни насаждения“.

От комисията е съставен Протокол, който съдържа следните реквизити:

- справедливите стойности на имотите;
- стойността им на 01.01.2023 г., и
- разликата между двете стойности.

При извършен от одитният екип анализ и проверка на *посочената в протокола информация*, на база на която са съставени счетоводните записвания за отразяване на резултатите от извършения преглед, е установено, че:

- на част (325 бр.) от преактуваните имоти е посочена определена от комисията справедлива стойност, но в колоната „стойност на 01.01.2023 г.“ неправилно е посочена същата стойност, а не тази на 01.01.2023 г. Допуснатото несъответствие оказва влияние на разликата, призната по сметка 2201 „Земи, гори и трайни насаждения“.

² Одитни доказателства № 2 и 4 към Одитен доклад № 0400301824 за извършен финансов одит на ГФО за 2023 г.

- на част (96 бр.) от преактуваните имоти е посочена определена от комисията справедлива стойност, но не е посочена стойността им на 01.01.2023 г., в резултат на което с резултатите от прегледа за преоценката на активите неправилно е съставено счетоводно записване със справедливата стойност, а не с разликата между балансовата и текущата възстановима стойност.

За осчетоводяване на резултатите от извършения преглед на активите (631 бр.) е съставена една счетоводна операция по дебита на сметка 2201 „Земи, гори и трайни насаждения“ на синтетично ниво и кредита на сметка 7801 „Преоценки на нефинансови дълготрайни активи“ със стойност, съответстваща на разликата между справедливата стойност на имотите и стойността на 01.01.2023 г., посочена в протокола на комисията.

Предвид установените грешки при попълване на информацията в протокола за горепосочените 421 бр. преактувани имота, одитният екип няма увереност, че поземлените имоти са включени във финансовия отчет с правилните суми и всички корекции в резултат на преоценката са отразени съответстващо.

Към 31.12.2024 г. от общината не са предприети действия за коригиране на допуснатите неправилни отчитания, свързани с извършения преглед за преоценка.

Не са спазени разпоредбите на чл. 24 от Закона за счетоводството относно вярно и честно представяне на имущественото и финансовото състояние на предприятието.

Не са спазени указанията на министъра на финансите, дадени с т. 16.24 и 36.1 от ДДС № 20 от 2004 г., във връзка с т. 86 от ДДС № 7 от 2017 г. относно извършване на преглед за последваща оценка на ДМА.

Допуснатите неправилни отчитания са оценени като съществени по характер.

1.3. Съгласно прилаганата СчП на общината и в съответствие с указанията, дадени от министъра на финансите с т. 86 от ДДС № 7 от 2017 г., Община Гърмен следва да извършва преглед за оценка след първоначално признаване на нефинансовите дълготрайни активи най-малко веднъж на три години, чрез прилагане на стъпаловиден подход, като в СчП или в друг вътрешен документ не са определени класовете активи и съответните периоди за прилагането му. Последният преглед за последваща оценка на всички НДА на общината е извършен през 2020 г.

През следващите отчетни периоди, при прилагане на възприетия стъпаловиден подход, е извършен преглед за последваща оценка, както следва:

- през 2021 г. - на активи, признати по сметки от подгрупи 204 „Машини, съоръжения, оборудване“ и 206 „Стопански инвентар“;

- през 2022 г. - на активи, признати по сметки от подгрупи 205 „Транспортни средства“ и 203 „Сгради“;

- през 2023 г. - на част от активите, признати по сметка 2201 „Земи, гори и трайни насаждения“ (с приблизителна³ стойност, в размер на 12 805 809 лв.), представляващи 47 % от всички поземлени имоти, признати по сметката към 31.12.2023 г. (27 223 290 лв.).

Към 31.12.2024 г., преглед за оценка след първоначално признаване на НДА не е извършен през тригодишния период (от 2022 г. до 2024 г.) за прилагане на стъпаловиден подход на активи, на обща балансова стойност 62 610 898 лв., в т.ч. признати:

- в отчетна група „Бюджет“ - по сметки от подгрупи 204 „Машини, съоръжения,

³Сумата на определената справедлива стойност на всички имоти, на които е извършена преоценка, съгласно протокола на комисията и същата не може да се определи точно предвид установените неправилни отчитания при извършване на преоценката, подробно в т. 1.2. от настоящия одитен доклад

оборудване“ (1 164 380 лв.) и 206 „Стопански инвентар“ (153 263 лв.) и на активите, признати по сметки 2010 „Прилежащи към сгради и съоръжения зами“ (143 881 лв.);

- в отчетна група ДСД – признати по сметки 2202 „Инфраструктурни обекти“ (33 926 084 лв.) и 2201 „Земи, гори и трайни насаждения“ (27 223 290 лв.).

Не са спазени указанията на министъра на финансите, дадени с т. 16.24 и 36.1 от ДДС № 20 от 2004 г., и т. 86 от ДДС № 07 от 2017 г., във връзка с т. 5 от Раздел IV „Периодични и годишни отчети“, от СчП на общината, съгласно която оценка след първоначално признаване се извършва най-малко веднъж на три години.

Допуснатото неправилно отчитане е оценено като съществено по характер.

2. По сключено с Министерство на регионалното развитие и благоустройството споразумение за предоставяне на средства⁴ за обект „*Основен ремонт и реконструкция на стадион, находящ се в УПИ I, кв. 63 по плана на с. Дебрен, Община Гърмен*“, на стойност 1 400 000 лв., без основание е осчетоводен като поет ангажимент в отчетна група „Бюджет“ по дебита на сметка 9800 „Възникнали ангажименти за разходи“ и по кредита на сметка 9200 „Поети ангажименти за разходи – наличности“. Споразумението е за предоставяне от МРРБ на Община Гърмен на средства, представляващи финансова подкрепа за цялостна реализация на проекта и не представлява ангажимент по смисъла на указанията на министъра на финансите, дадени с т. 1.1 от ДДС № 4 от 2010 г.⁵

За изпълнение на обекта от общината е сключен договор⁶ с фирмата изпълнител, на стойност 1 380 000 лв., като поетият с договора ангажимент е правилно признат по кредита на сметка 9200 „Поети ангажименти за разходи – наличности“. Извършено е авансово плащане⁷ по договора, в размер на 276 000 лв. Авансът не е признат като реализиран ангажимент, като не е съставено счетоводно записване по дебита на сметка 9200 „Поети ангажименти за разходи – наличности“ и кредита на сметка 9803 „Реализирани ангажименти за разходи чрез плащане/възникване на задължение“. В резултат на неправилните отчитания крайното кредитно салдото на сметка 9200 „Поети ангажименти за разходи – наличности“ е завишено⁸ с 1 676 000 лв.⁹

Не са спазени указанията на министъра на финансите, дадени с т. 77 от ДДС № 14 от 2013 г. и т. 1.4 от ДДС № 04 от 2010 г. за осчетоводяване на възникнали и реализирани ангажименти.

Допуснатото неправилно отчитане е оценено по контекст.

3. За обект „*Ефективна превенция и намаляване последствията от наводнения в трансграничния регион Гърмен – Босилково*“ с местонахождение участък от дере между кв. 63 - кв. 65 с дължина 102.18 м по плана на с. Гърмен“ през предходен отчетен период са капитализирани разходи, в размер на 221 685 лв., по дебита на сметка 2071 „Незавършено строителство, производство и основен ремонт“ в отчетна група ДСД. За

⁴ Споразумение № РД-02-30-863 от 20.05.2024 г.

⁵ т. 1.1 от ДДС № 4 от 2010 г. - Договор, международно споразумение, нормативен акт, решение на държавен, общински или съдебен орган или въз основа на друг документ се ангажира (обвързва) бюджет, извънбюджетна сметка или фонд на бюджетното предприятие с бъдещо плащане (плащания) на конкретно определима сума (суми) към конкретно определено лице (лица) при бъдещо изпълнение или наличие на определени условия и обстоятелства, засягащи съответното лице-получател на сумата (например насрещно изпълнение на задълженията по договор и др.).

⁶ Договор № 234 от 02.09.2024 г.

⁷ Фактура № 0000005643 от 23.10.2024 г.

⁸ Общо за обекта са осчетоводени 2 780 000 лв., вместо 1 104 000 лв. (1 380 000 лв. поет ангажимент – 276 000 лв. реализиран ангажимент).

⁹ Одитно доказателство № 04

обекта е издадено разрешение за ползване от месец ноември 2023 г.,¹⁰ но акумулираните разходи, капитализирани като незавършено строителство, не са признати в увеличение на стойността на инфраструктурния обект по дебита на сметка 2202 „Инфраструктурни обекти“ в кореспонденция със сметка 2071 „Незавършено строителство, производство и основен ремонт“.

В резултат на допуснатото неправилно отчитане не е стартирал своевременно процесът на начисляване на амортизация. Към 31.12.2024 г. не са начислени разходи за амортизация, общо в размер на 20 413 лв., по кредита на сметка 2417 „Амортизация на инфраструктурни обекти“ в кореспонденция със сметка 6992 „Намаление на нефинансови дълготрайни активи от други събития“ с размера на амортизацията от предходния отчетен период (1 570 лв.), и сметка 6037 „Разходи за амортизация на инфраструктурни обекти“ с размера на амортизацията за 2024 г. (18 843 лв.).¹¹

Не са спазени изискванията за осчетоводяване на стопанските операции по счетоводни сметки в съответствие с техния характер, съгласно Сметкоплана на бюджетните организации (СБО), утвърден от министъра на финансите с ДДС № 14 от 2013 г., и изискванията на т. 18 и т. 19 от ДДС № 14 от 2013 г., относно капитализирането на активи в отчетна група ДСД, като за незавършените обекти първоначално се дебитират сметки от подгрупа 207 „Дълготрайни материални активи в процес на придобиване“, като след завършването им се прехвърлят по сметките от група 22 „Дълготрайни активи, капитализирани в отчетна група (стопанска област) „Други сметки и дейности““.

Не са спазени указанията на министъра на финансите, дадени с т. 36.1 от ДДС № 5 от 2016 г. относно стартирането на начисляването на амортизации.

С допуснатото неправилно отчитане е завишен шифър 0014 „ДМА в процес на придобиване“ и намален шифър 0015 „Инфраструктурни обекти“ от актива на баланса. Намалени са шифри 0603 „Разходи за амортизации“ и 0693 „Намаление на нефинансови активи от други събития“ от Отчета за приходите и разходите.

4. Съфинансиране по проект по Програма ТГС „Република България – Република Северна Македония“, в размер на 95 118 лв., е отчетено на 30.12.2024 г. в счетоводната система правилно на начислена основа по дебита сметка 4684 „Разчети със сметки за средства от Европейския съюз на общините за постъпили и разходвани средства“ и кредита на сметка 7524 „Касови трансфери от/за бюджети на общини“, и на касова основа по подпараграфи 62-01 „Трансфери между бюджети и сметки за средства от ЕС – получени трансфери“ (+) и 88-03 „Събрани средства и извършени плащания от/за сметки за средства от ЕС(+/-)“.

При обобщаване на данните и попълване на макета на баланса (макет BALANCE-2024-IV-Mun) и Отчета за касовото изпълнение на бюджета, сметките за средства от ЕС и сметките за чужди средства, счетоводните операции не са отразени в ГФО.¹²

В резултат на допуснатото несъответствие, в обратната ведомост към 31.12.2024 г. на Общинска администрация, не е приложено огледално счетоводно отчитане на разчетите със средства от Европейския съюз, като е допуснато неравнение между кредитния оборот на сметки 4684 „Разчети със сметки за средства от Европейския съюз на общините за постъпили и разходвани средства“ в отчетна група „Бюджет“ (351 712 лв.) и дебитния оборот на сметката в отчетна група СЕС (256 594 лв.), в размер на 95 118 лв. Допуснатото неправилно отчитане оказва влияние и на крайните салда на сметката в двете отчетни групи.

¹⁰ Разрешение за ползване № ДК-07-Бл-157 от 29.11.2023 г

¹¹ Одитно доказателство № 06

¹² Одитно доказателство № 07

Не са спазени указанията дадени от министъра на финансите с т. 39.8 и 40.2 от ДДС № 07 от 2024 г. относно изискването за идентичност на данните, въведени в ИСО, с тези от счетоводната система.

Не са спазени указанията на министъра на финансите, дадени с т. 84 от ДДС № 08 от 2014 г., и раздел XIII от ДДС № 8 от 2023 г., относно огледалното отчитане на разчетите между отчетни групи „Бюджет“ и СЕС при получаването и разходването на средствата по програми и проекти на Европейския съюз, и други международни програми и договори.

С допуснатото неправилно отчитане, в размер на 95 118 лв., са намалени шифри 0076 „Други вземания“ от актива на баланса и 0681 „Касови трансфери между бюджетни организации (нето)“ от Отчета за приходите и разходите; намален е показател „Трансфери между бюджетни организации“ и е увеличен показател „Операции за сметка на други бюджети, сметки и фондове“ от Отчета за касовото изпълнение на бюджета, сметките за средства от ЕС и сметките за чужди средства.

5. Установени са следните случаи на несъобразяване със законите и другите нормативни разпоредби:

В Община Гърмен не е създаден одитен комитет, въпреки че попада в обхвата на чл. 18, ал. 1 от Закона за вътрешен одит в публичния сектор (ЗВОПС). Съгласно чл. 18, ал. 1 от ЗВОПС в общините с изградени звена за вътрешен одит, задължително се създават одитни комитети, които се състоят от 3 до 5 членове, включително и председател, като най-малко две трети от тях са външни за организацията лица¹³.

Не са спазени изискванията за задължително създаване на одитен комитет в общините, в които има изградено звено за вътрешен одит, регламентирани в чл. 18, ал. 1 от Закона за вътрешен одит в публичния сектор, във връзка с чл. 21 от ЗПФ, и във връзка с § 2 от Допълнителните разпоредби на ЗПФ, което се счита за нарушение на бюджетната дисциплина.

Сметната палата извърши одита в съответствие със Закона за Сметната палата и МСВОИ (1003-1810). Отговорностите на Сметната палата съгласно МСВОИ (1003-1810) са описани допълнително в раздела *Отговорности на Сметната палата за одита на консолидирания финансов отчет* от настоящия доклад. Сметната палата е независима от Община Гърмен в съответствие с *Етичния кодекс на Сметната палата*, като тя изпълни и своите други етични отговорности в съответствие с този кодекс. Сметната палата счита, че получените одитни доказателства са достатъчни и уместни, за да осигурят база за изразяване на квалифицирано мнение.

Правно основание за извършване на одита

Сметната палата извърши одита на основание чл. 54 от Закона за Сметната палата, Програмата за одитната дейност на Сметната палата на Република България за 2025 г. и в изпълнение на Заповед № ОД-04-03-149 от 20.10.2025 г. на Маргарита Николова, заместник-председател на Сметната палата.

¹³ Одитно доказателство № 01

Отговорности на ръководството за консолидирания финансов отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този консолидиран финансов отчет в съответствие с приложимата обща рамка за финансово отчитане в публичния сектор, която се състои от стандартите, указанията и сметкоплана по чл. 164, ал. 1 и 3 от Закона за публичните финанси, и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определи, че е необходима, за да даде възможност за изготвянето на консолидирани финансови отчети, които да не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на консолидирания финансов отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на бюджетната организация да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен когато бюджетната организация ще бъде закрыта или нейната дейност ще бъде преустановена.

Отговорности на Сметната палата за одита на консолидирания финансов отчет

Целите на Сметната палата са да получи разумна степен на сигурност относно това дали консолидираният финансов отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издаде одитен доклад, който да включва одитно мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че финансов одит, извършен в съответствие с МСВОИ (1003-1810), винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилните отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, ще окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този консолидиран финансов отчет.

Като част от финансовия одит в съответствие с МСВОИ (1003-1810), Сметната палата използва професионална преценка и запазва професионален скептицизъм по време на целия одит. Сметната палата също така:

- идентифицира и оценява рисковете от съществени неправилни отчитания в консолидирания финансов отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработва и изпълнява одитни процедури в отговор на тези рискове и получава одитни доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за изразяване на одитно мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получава разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработи одитни процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на бюджетната организация.

- оценява уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.

- достига до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одитни доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на бюджетната организация да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако Сметната палата достигне до заключение, че е налице съществена несигурност, от нея се изисква да привлече внимание в одитния си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания в консолидирания финансов отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да изрази модифицирано мнение. Заключенията на Сметната палата се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одитния доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина бюджетната организация да преустанови функционирането си като действащо предприятие.

- оценява цялостното представяне, структура и съдържание на консолидирания финансов отчет, включително оповестяванията, и дали консолидираният финансов отчет представя стоящите в основата операции и събития по начин, който постига вярно и честно представяне.

Сметната палата комуникира с ръководството наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на финансов одит и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които са идентифицирани по време на извършвания финансов одит.

Част II. Докладване във връзка с други законови и други отговорности – други констатации при одита на консолидирания финансов отчет

В съответствие с чл. 54, ал. 14 от Закона за Сметната палата и МСВОИ 12 *Ползи от работата на върховните одитни институции – насочена към подобряване на живота на гражданите*, Сметната палата, за да отговори на очакванията на обществото и за да засили отчетността, прозрачността и интегритета на бюджетните организации, комуникира в одитния доклад констатираните неправилни отчитания, коригирани по време на одита, и съществени недостатъци на вътрешния контрол, освен когато:

- дадена констатация се отнася за въпрос, който очевидно е без никакви последици за консолидирания финансов отчет;

- закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на дадена констатация; или

- в изключително редки случаи, Сметната палата реши, че дадена констатация не следва да бъде комуникирана в одитния доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последици от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществен интерес от тази комуникация.

Сметната палата не модифицира одитното мнение във връзка с включените в Част II на настоящия одитен доклад други констатации.

Коригирани неправилни отчитания

1. При извършените одитни процедури за потвърждаване на счетоводното отразяване на СМР за 11 инфраструктурни обекта,¹⁴ е установено, че към 31.12.2024 г. е назначена със заповед на кмета комисия, която следва да извърши анализ на достигнатия етап на процеса на придобиване на обектите (незавършено строителство). Комисията е констатирила, че *„процесът на придобиване на активите е в начален стадий и обема на извършената работа е в несъществен размер спрямо общия обем СМР“*, в резултат на което не е определена и начислена приблизителна счетоводна оценка на разходите по придобиване на обектите.

а) При извършените одитни процедури за проверка на степента на завършеност на обектите е установено наличие на изпълнени и приети СМР, документиращи с протоколи за окончателно плащане на действително извършени работи, на обща стойност 1 381 375 лв. От Община Гърмен не е извършен *пълен* анализ на извършени авансови плащания за обекти, признати в отчетна група "Бюджет" по сметка 4020 „Доставчици по аванси“, за определяне на приблизителна счетоводна оценка на разходите по придобиване на обекти (незавършено строителство), които към края на отчетната година не са осчетоводени в отчетна група "Бюджет" по счетоводна сметка 6075 "Разходи за придобиване на инфраструктурни обекти" и по сметка 2202 „Инфраструктурни обекти“ в отчетна група ДСД.

Следвало е към 31.12.2024 г. в отчетна група „Бюджет“ да се съставят счетоводни операции по дебита на сметка 6076 „Основен ремонт на инфраструктурни обекти чрез външни доставки“ (1 381 375 лв.) в кореспонденция със сметки 4020 „Доставчици по аванси от страната“ с размера на изплатените за обектите аванси (402 660 лв.¹⁵) и сметка 4971 „Коректив за задължения към доставчици - местни лица“ с превишението на сумата по сметка 6076 над размера на отчетените аванси (978 715 лв.).

б) През 2024 г. за обектите са издадени удостоверения за въвеждане в експлоатация¹⁶ и разходи, общо в размер на 2 085 743 лв., не са капитализирани в отчетна група ДСД по дебита на сметка 2202 „Инфраструктурни обекти“ в кореспонденция със сметки 2071 „Незавършено строителство, производство и основен ремонт“

¹⁴ Договор № 136/31.05.2024 г. с предмет „Реконструкция и рехабилитация на улица в с. Рибново“ на стойност 111 793 лв.; Договор № 101/30.04.2024 г. с предмет „Реконструкция и рехабилитация на улица в с. Дебрен“ на стойност 91 365 лв.; Договор № 92/24.04.2024 г. с предмет „Реконструкция и рехабилитация на улица в с. Гърмен“ на стойност 174 023 лв.; Договор № 84/19.04.2024 г. с предмет „Реконструкция и рехабилитация на улица в с. Хвостяне“ на стойност 144 748 лв.; Договор № 112/13.05.2024 г. с предмет „Реконструкция и рехабилитация на улица в с. Рибново“ на стойност 119 400 лв.; Договор № 113/16.05.2024 г. с предмет „Реконструкция и рехабилитация на улица в с. Скребатно“ на стойност 137 664 лв.; Договор № 111/13.05.2024 г. с предмет „Реконструкция и рехабилитация на улица в с. Огняново“ на стойност 125 713 лв.; Договор № 110/13.05.2024 г. с предмет „Реконструкция и рехабилитация на улица в с. Огняново“ на стойност 100 386 лв.; Договор № 100/30.04.2024 г. с предмет „Реконструкция и рехабилитация на улица в с. Дебрен“ на стойност 455 214 лв.; Договор № 83/19.04.2024 г. с предмет „Реконструкция и рехабилитация на улица в с. Долно Дряново“ на стойност 306 660 лв.; Договор № 74/08.04.2024 г. с предмет „Реконструкция и рехабилитация на улица в с. Дъбница“ на стойност 246 340 лв.;

¹⁵ Фактури №№ 54/08.10.2024 г. за 22 359 лв.; 144/07.10.2024 г. за 18 273 лв.; 0000005602/07.10.2024 г. за 34 805 лв.; 0000005603/07.10.2024 г. за 28 949 лв.; 0000005597/07.10.2024 г. за 23 880 лв.; 0000005598/07.10.2024 г. за 27 532 лв.; 0000005600/07.10.2024 г. за 25 143 лв.; 0000005599/07.10.2024 г. за 20 077 лв.; 00005601/07.10.2024 г. за 91 043 лв.; 0000005604/07.10.2024 г. за 61 332 лв.; 0000005605/07.10.2024 г. за 49 268 лв.

¹⁶ УВЕ № 58/16.10.2024 г.; УВЕ № 32/31.07.2024 г.; УВЕ № 46/04.09.2024 г.; УВЕ № 35/31.07.2024 г.; УВЕ № 31/31.07.2024 г.; УВЕ № 53/09.10.2024 г.; УВЕ № 33/31.07.2024 г.; УВЕ № 34/31.07.2024 г.; УВЕ № 52/09.10.2024 г.; УВЕ № 37/31.07.2024 г.; УВЕ № 36/31.07.2024 г.

(704 368 лв.)¹⁷ и 7609 „Коректив за капитализирани активи в отчетна група "Други сметки и дейности"“ (1 381 375 лв.).

в) Реализираните ангажименти, в размер на 1 578 224 лв.¹⁸, във връзка с извършените СМР, не са отписани по дебита на сметка 9200 „Поети ангажименти за разходи – наличности“ и кредита на сметка 9803 „Реализирани ангажименти за разходи чрез плащане/възникване на задължение“.

г) Към 31.12.2024 г. не са осчетоводени разходи за амортизация на обектите за 2024 г., в размер на 60 659 лв.¹⁹

Не са приложени дадените от министъра на финансите указания с т. 16.6 от ДДС № 20 от 2004 г., относно оценката на дълготрайни материални активи, които към края на годината са в процес на придобиване, която следва да се основава на база на достигнатия етап на процеса на придобиване, а не въз основа на платените авансово суми на доставчика, освен ако те могат да се разглеждат като разумно приближение на разходите по придобиване, съответстващи на достигнатия етап.

Не са спазени разпоредбите на чл. 26, ал. 1, т. 4 от ЗСч, относно принципа на текущото начисляване, съгласно който ефектите от сделки и други събития се признават в момента на тяхното възникване, независимо от момента на получаването или плащането на паричните средства или техните еквиваленти, и се включват във финансовите отчети за периода, за който се отнасят.

Не са спазени указанията на министъра на финансите, дадени с т. 48 и т. 49 от ДДС № 20 от 2004 г. относно начисляване на разходите, натрупани и отнасящи се за съответния период, независимо, че съответният първичен документ за операцията (фактура и др.) може да се издаде/получи в следващ отчетен период.

Не са спазени указанията на министъра на финансите, дадени с т. 18 и 19 от ДДС № 14 от 2013 г. относно счетоводните операции за капитализиране на инфраструктурни обекти, като за незавършените обекти се дебитират първоначално сметки от подгрупа 207 и след завършването им те се прехвърлят по сметките от група 22.

Не са спазени указанията на министъра на финансите, дадени с т. 1.5.3 от ДДС № 04 от 2010 г., допълнени с ДДС № 14 от 2013 г., относно отчитането на поетите и изпълнени ангажименти и новите задължения за разходи.

2. В отчетна група „Бюджет“ в предходен отчетен период е платен аванс за обект „Основен ремонт на стадион в с. Рибново“, в размер на 574 890 лв., който правилно е признат по сметка 4020 „Доставчици по аванси от страната“. Към 31.12.2024 г. е извършен анализ по отношение на достигнатия етап на процеса на придобиване, и съответно е определена и призната в отчетността на общината приблизителна счетоводна оценка на разходите по придобиване на обекта. Разходи, в размер 1 149 780 лв., неправилно са осчетоводени по дебита на сметка 2071 „Незавършено строителство, производство и основен ремонт“, вместо по дебита на сметка 6076 „Основен ремонт на инфраструктурни обекти чрез външни доставки“. Усвоеният аванс е отписан по кредита на сметки 4020 „Доставчици по аванси от страната“ (574 890 лв.) и 4971 „Коректив за задължения към доставчици - местни лица“ с размера на превишението над стойността на аванса (574 890 лв.).

¹⁷ По сметка 2071 „Незавършено строителство, производство и основен ремонт“ са капитализирани разходи по извършени междинни плащания по договорите в общ размер на 704 368 лв.

¹⁸ В сумата на неосчетоводените реализирани ангажименти са включени реализирани ангажименти при междинни плащания по девет договора (599 510 лв.) и реализираните ангажименти в резултат на приблизителната оценка на незавършеното строителство (978 715 лв.).

¹⁹ Одитни доказателства № 03 и 09

Разходите не са капитализирани в отчетна група ДСД по сметка 2071 „Незавършено строителство, производство и основен ремонт“ в кореспонденция със сметка 7609 „Коректив за капитализирани активи в отчетна група "Други сметки и дейности"“²⁰.

Към 31.12.2024 г. обектът не е завършен.

Съгласно указанията на министъра на финансите, дадени с Тема № 8 от Коментари по методологически въпроси, при определяне на отчетната група (стопанска област), в която подлежат на отчитане нефинансовите дълготрайни активи, водещо следва да бъде каква дейност те ще обслужват. Анализът в конкретните случаи следва да акцентира върху това в коя отчетна група се извършват постоянни дейности, свързани с използването и потреблението на тези активи, респективно в коя отчетна група реално се ползват тези активи²¹.

Обекти/активи, които имат характеристиката на „публични блага“ обикновено се свързват с: достъпност в потреблението им от други лица и практическа невъзможност за налагане на контрол върху достъпа и ползването на свързаните с тях изгоди. Подобни активи не са създадени основно да обслужват дейността на бюджетната организация, а са предназначени за колективно ползване, респ. съответните активи се отчитат в отчетна група ДСД по реда на т. 18 от ДДС № 14 от 2013 г. като инфраструктурни обекти по сметка 2202 „Инфраструктурни обекти“.

Доколкото обектът – стадион се състои от отделни разграничими активи (конструкция с покрив, трибуни, сервизни помещения, съблекални и т.н.), които функционално са изградени и позиционирани спрямо основния актив (стадион) най-вече като активи със спомагателна функция спрямо основното му предназначение, т.е. имат подчинена обслужваща роля, подпомагаща неговото функциониране, е основание за възприемане на подход на отчитане на целия комплекс от активи в отчетна група ДСД.

3. Допусната е техническа грешка при ръчното пренасяне на данните от счетоводната система в консолидираната оборотна ведомост на общината към 31.12.2024 г. (макет на МФ - BALANCE-2024-IV), в отчетна група „Бюджет“. Дебитен оборот по сметка 5014 „Текущи банкови сметки във валута“, в размер на 256 409 лв., и кредитен оборот, в размер на 220 900 лв., в ОБА са въведени неправилно като дебитен и кредитен оборот по сметка 5114 „Други дялове и акции в предприятия в страната“.²² В резултат на това, крайното салдо на сметка 5014 „Текущи банкови сметки във валута“ е занижено с 35 509 лв., а крайното салдо на сметка 5114 „Други дялове и акции в предприятия в страната“ е завишено със същата сума.

Не са спазени указанията на министъра на финансите, дадени с т.т. 39.2 и 40.2 от ДДС № 07 от 2024 г. за идентичност на информацията от файловете на консолидираната оборотна ведомост с тази от счетоводната система.

²⁰ Одитни доказателства № 05 и 09

²¹ Като правило в отчетна група (стопанска област) „Бюджет“ се отчитат активите, пасивите, приходите и разходите, произтичащи, свързани или обслужващи бюджетната дейност на съответната бюджетна организация.

²² Одитни доказателства № 08 и 09

Съществени недостатъци на вътрешния контрол

Вътрешният контрол през одитирания период не е бил достатъчно ефективен, в резултат на което са допуснати неправилни отчитания свързани с извършването на оценка след първоначално признаване на активите, извършване на приблизителна оценка на незавършеното строителство, класификацията на активите, обобщаване на информацията в консолидираната оборотна ведомост и други, подробно описани в настоящия одитен доклад.

В подкрепа на констатациите са събрани 9 броя одитни доказателства, които заедно с работните документи, отразяващи отделните етапи на одитния процес, се намират в Сметната палата. При необходимост можете да се запознаете с тяхното съдържание на адрес: гр. Кюстендил, ул. „Демокрация“ 44, ет. 2.

На основание т. 67 от писмо ДДС № 7 от 2024 г. на МФ, по време на финансовия одит са извършени корекции на Баланса и Отчета за приходите и разходите към 31.12.2024 г. на Община Гърмен. Коригираният ГФО за 2024 г. е зареден в системата ИСО на МФ на 20.11.2025 г. и е представен в Сметната палата, с Вх. № 07-02-501-2 от 24.11.2025 г..

Настоящият одитен доклад е приет на основание чл. 54, ал. 14 от Закона за Сметната палата, с Решение № 031 от 21.01.2026 г. на Сметната палата и е изготвен в два еднообразни екземпляра, един за Община Гърмен и един за Сметната палата.

Приложение № 1 Опис на одитните доказателства

В таблицата е представен списък на одитните доказателства, подкрепящи констатациите, комуникирани в одитния доклад.

№	Одитни доказателства	Брой страници
01	РД № ГФО-1.23 за запознаване с резултати от предходен одит, Констативен протокол	8
02	РД № ГФО-1.23 запознаване с резултати от предходен одит, РД № ГФО-2.16.1 за извършен преглед за преценка	9
03	РД № ГФО-2.17.13 за проверка на сметка 4020 „Доставчици по аванси в страната“, РД № ГФО-2.17.11 за проверка на сметка 7609 в отчетна група ДСД, хронологии на сметки, договори, фактури, актове, УВЕ, констативен протокол и др.	308
04	РД № ГФО-2.17.5 за проверка на поети и реализирани ангажименти, договор, споразумение, фактура, мемориални ордери	54
05	РД № ГФО-2.17.10 за проверка на сметка 2071 в отчетна група „Бюджет“, мемориални ордери, договор, заповед, протокол	28
06	РД № ГФО-2.17.12 за проверка на сметка 2071 в отчетна група ДСД, хронология, разрешително за ползване и др.	14
07	РД № ГФО-2.16.11 за проверка на сметка 4684, справка, извлечения и др.	17
08	РД № ГФО-2.11-2.14 Бюджет, хронологии на сметки 5014 и 5114, извлечение от банката	15
09	Мемориални ордери за корекция	53